

..... 2019 r.

Sąd Okręgowy w .....

Wydział I Cywilny

ul. Gomulickiego 5
07-410 Ostrołęka

Powód:

Syndyk Masy Upadłości

Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w Wołominie

Pozwany:

.....

Sygn. akt Sądu Rejonowego:

.....

ODPOWIEDŹ NA APELACJĘ

W odpowiedzi na apelację Powoda – Syndyka Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w Wołominie w upadłości likwidacyjnej, wnoszę:

- o oddalenie apelacji w całości.

Uzasadnienie

Apelacja jest bezzasadna.

Powód zarzuca zaskarżonemu wyrokowi przede wszystkim nierozpoznanie istoty sprawy, które miałyby polegać na tym, że Sąd I instancji zajmował się nie tyle (mającym, w ocenie Powoda, stanowić podstawę prawą jego roszczenia), postanowieniem § 59 ust. 5 Statutu SKOK w Wołominie, nazywanym przez Powoda przepisem, ale przepisami prawa, regulującymi kwestię pokrywania starty bilansowej spółdzielni.

Sama konstrukcja tego zarzutu nie wydaje się właściwa. Podstawę prawną roszczenia zawsze stanowią przepisy prawa. Sąd I instancji ustalił, że roszczenie to nie przysługuje Powodowi, gdyż w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie zostały wypełnione przesłanki jego powstania, wynikające z powołanych przepisów art. 19 ustawy – Prawo spółdzielcze i art. 26 ust. 3 ustawy o skok. Istnienie w statucie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej zapisu, jaki znajduje się w § 59 ust. 5 Statutu SKOK Wołomin jest tylko jedną z szeregu przesłanek, które muszą być spełnione, aby po stronie członka tej spółdzielni powstał obowiązek dokonania wpłaty z tytułu dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej. Okoliczność, że taki zapis znajduje się w Statucie SKOK była między stronami bezsporna i została w postępowaniu sądowym ustalona.

Ponadto Powód nie wskazuje co stanowi o nierozpoznaniu istoty sprawy, istotą sprawy nie jest fakt istnienia jakiegoś przepisu prawa, czy w tym przypadku postanowienia Statutu spółdzielni, ale raczej zagadnienie czy wypełniły się okoliczności faktyczne, opisane w hipotezie danej normy (generalnej i abstrakcyjnej oraz konkretnej i indywidualnej), będące przesłankami zaistnienia skutku prawnego w postaci powstania po stronie powoda dochodzonego roszczenia.

Postanowienie § 59 ust. 5 Statutu SKOK Wołomin, jako element treści czynności prawnej, zawsze interpretowane jest w kontekście całokształtu obowiązujących przepisów prawa, postanowienie statutu spółdzielni nie może uchylać obowiązujących przepisów. Niezrozumiałe jest dlaczego Syndyk Masy Upadłości SKOK domaga się rozpatrywania tego postanowienia w oderwaniu od obowiązujących przepisów prawa, a nawet zdaje się twierdzić, że istnienie tego postanowienia zwalnia go od obowiązku wypełnienia wymogów wynikających z przepisów prawa.

Wydaje się, że Syndyk Masy Upadłości, dochodząc do wniosku, że nie da się „uratować” jego decyzji o pokryciu straty z dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej jako podstawy powstania roszczeń wobec członków spółdzielni z tytułu wpłat na poczet dodatkowej odpowiedzialności, próbuje wskazać, że uruchomienie dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej nastąpiło – w oparciu o postanowienie § 59 ust. 5 Statutu SKOK, bez konieczności podejmowania jakiegokolwiek czynności prawnej, która stałaby się źródłem powstania roszczeń wobec członków SKOK.

W rzeczywistości jest inaczej, postanowienie § 59 ust. 5 Statutu SKOK Wołomin, przewidujące podniesienie odpowiedzialności członków tej spółdzielni za jej stratę bilansową do podwójnej wysokości opłaconych udziałów stanowi jeden z warunków *sine qua non* zaistnienia po stronie członków tej SKOK obowiązku dokonania wpłat z tego tytułu, ale nie jest warunkiem wystarczającym dla powstania takiego obowiązku.

Gdyby Statut SKK Wołomin w ogóle nie stanowił o podwyższeniu odpowiedzialności członków za stratę bilansową spółdzielni do podwójnej wysokości opłaconych udziałów, nie byłoby w ogóle mowy o powstaniu roszczeń z takiego tytułu. Jednakże aby roszczenia takie powstały konieczne są jeszcze inne okoliczności, które w niniejszej sprawie nie miały miejsca.

Warto podkreślić, iż sytuacja, w której w SKOK powstała strata bilansowa, która przewyższa wysokość jej funduszu zasobowego i udziałowego wydarzyła się w praktyce funkcjonowania sektora SKOK nie jeden raz. Powszechnie też wiadomo, że do tego aby powstały roszczenia spółdzielni wobec jej członków o dokonanie wpłat z tytułu dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej potrzebna jest czynność prawna, którą w sytuacji gdy spółdzielnia prowadzi normalną działalność podjąć może jej najwyższy organ – zebranie przedstawicieli członków, gdy zatwierdzi roczne sprawozdanie finansowe spółdzielni. Powód – Syndyk Masy Upadłości SKOK Wołomin był świadomy okoliczności, że do zaktualizowania się dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej, zapisanej w statucie SKOK niezbędna jest czynność prawna, powodująca przekształcenie się tej odpowiedzialności z potencjalnej w istniejącą obecnie. Dlatego określił wysokość straty SKOK Wołomin według sprawozdania finansowego za ..... i podjął decyzję o pokryciu tak ustalonej straty SKOK Wołomin z dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej, na taką swoją decyzję powołał się w kierowanych do członków wezwaniach do zapłaty.

W zasadzie Powód nie wchodzi w zarzutach apelacji w polemikę z ustaleniami Sądu I instancji co do tego, że w sytuacji gdy spółdzielnia znajduje się w upadłości, pokrycie straty z dodatkowej odpowiedzialności jest już niemożliwe. Nie broni skuteczności prawnej swojej decyzji, lecz próbuje twierdzić, że odpowiedzialność członków powstała niezależnie od niej, na skutek samego faktu zaistnienia straty bilansowej spółdzielni, przewyższającej jej fundusz zasobowy i udziałowy. Taki odosobniony pogląd, wyrażony przez sędziego Stanisława Gurgula, nie jest możliwy do obrony.

Czynność prawna w postaci uchwały zebrania przedstawicieli członków spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, która prowadzi do powstania po stronie członków spółdzielni obowiązku wpłat z tytułu dodatkowej odpowiedzialności tworzy stosunek prawny, który ma swoją właściwość, swoje społeczno-gospodarcze przeznaczenie, którym jest wzmocnienie stabilności spółdzielni, czy też mocniej, zachowanie jej stabilności pomimo zaistnienia sytuacji, w której strata bilansowa przewyższyła zasadnicze fundusze własne (zasobowy i udziałowy). Cel ten, jak słusznie wskazał Sąd I instancji, nie może już być osiągnięty w czasie upadłości likwidacyjnej, gdyż upadły nigdy już nie powróci do prowadzenia i kontynuowania działalności. Z tego powodu, w sytuacji upadłości likwidacyjnej Syndyk Masy Upadłości SKOK nie może w sposób ważny i skuteczny podjąć czynności prawnej, zobowiązującej członków spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej do dokonania wpłat z tytułu dodatkowej odpowiedzialności, choć co do zasady – jest uprawniony do podejmowania czynności prawnych normalnie przypisanych różnym organom spółdzielni.

Z ostrożności procesowej warto także zwrócić uwagę na okoliczność, że do ważności czynności prawnej, która zmierza do pokrycia straty bilansowej podmiotu, konieczne jest – w myśl przepisu art. 53 ust. 3 ustawy o rachunkowości, zatwierdzenie sprawozdania finansowego, do którego biegły rewident wydał opinię bez zastrzeżeń lub z zastrzeżeniami. W myśl tego przepisu, podział lub pokrycie wyniku finansowego netto może nastąpić po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez organ zatwierdzający. Natomiast podmiot znajdujący się w upadłości nie dokonuje takiego zatwierdzenia.

Ponadto SKOK nie posiadała zgody Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie do jej funduszy własnych kwoty dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej. Taka zgoda, wydawana w formie decyzji administracyjnej, jest w świetle przepisu art. 24 ust. 2 pkt 5 ustawy o skok niezbędna, aby kwota dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej (lub jej część) stała się składnikiem kapitału (funduszy własnych) spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Zgoda Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie kwoty dodatkowej odpowiedzialności do funduszy własnych spółdzielni nabiera szczególnego znaczenia przy rozpatrywaniu sytuacji spółdzielni w upadłości. Zgodnie z art. 36 ust. 3 ustawy o rachunkowości w takim przypadku, składniki kapitału (funduszu) własnego jednostek postawionych w stan likwidacji lub upadłości należy, na dzień rozpoczęcia likwidacji lub postępowania upadłościowego, połączyć w jeden kapitał (fundusz) podstawowy. Aby w taki sposób połączyć część lub całość kwoty dodatkowej odpowiedzialności członkowskiej, musi być ona zaliczona do funduszy własnych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej. Jest kwestią bezsporną, że w przypadku SKOK takiej zgody Komisja Nadzoru Finansowego nie wydała.

Także z tej przyczyny twierdzenie Powoda, że do wymagalności jego roszczenia wobec Pozwanego i innych członków SKOK nie była potrzebna uchwała zebrania przedstawicieli członków tej spółdzielni, ale że do wystąpienia takiej wymagalności doszło z mocy prawa jest całkowicie dowolne i niemożliwe do obrony.

Na ten temat wypowiedział się szerzej prof. Rafał Adamus w opracowaniu *Dlaczego odpowiedzialność za straty członków SKOK nie powstaje automatycznie?* – <https://adamusrafal.pl/daczego-odpowiedzialnosc-za-straty-czlonkow-skoknie-powstaje-automa>.

Niezasadny jest także drugi i trzeci zarzut apelacji, które odnoszą się do kwestii nadużycia prawa podmiotowego po stronie Powoda – Syndyka Masy Upadłości SKOK Wołomin. Skarżący zarzuca tutaj naruszenie art. 5 Kodeksu cywilnego poprzez nieustalenie indywidualnej sytuacji ekonomiczno-finansowej Pozwanego, jego pokrzywdzenia i czynnego uczestnictwa w funkcjonowaniu SKOK. Biorąc pod uwagę okoliczność, że – jak słusznie ustalił Sąd I instancji, co znajduje także potwierdzenie w

znanych publicznie i nie wymagających dowodu okolicznościach powadzenia daleko zaawansowanych postępowań karnych przeciwko członkom organów statutowych SKOK Wołomin, w tym stosowaniu w toku tych postępowań tymczasowego aresztowania, a także znacznego skomplikowania sprawy SKOK Wołomin, w tym poważnych trudności w ustaleniu rzeczywistej sytuacji ekonomicznej tej SKOK, powodującego przedłużanie się postępowania przed wyspecjalizowanym organem nadzoru finansowego jakim jest Komisja Nadzoru Finansowego – brak obiektywnej wiedzy o rzeczywistej sytuacji spółdzielni, której Pozwany był członkiem nie był wynikiem jego braku zainteresowania sprawami spółdzielni, do której przystąpił, ale wynikał z celowego, przestępnego działania osób zarządzających spółdzielnią. Nie ma w tym przypadku znaczenia indywidualna, osobista sytuacja poszczególnych członków z grona ponad 200.000 osób pokrzywdzonych, gdyż działanie sprawców było nakierowane na pokrzywdzenie ogółu członków spółdzielni. Istotą przyjętej przez Sąd I instancji konstrukcji w zakresie nadużycia prawa jest sprzeczność z zasadami współżycia społecznego dochodzenia kwot na pokrycie strat spółdzielni od członka spółdzielni, który wykonywał ciężące na nim obowiązki członkowskie, w szczególności opłacił udziały, w sytuacji gdy jest on osoba pokrzywdzoną przestępstwem, popełnionym na szkodę spółdzielni i jej członków przez inne osoby. W ocenie Sądu I instancji to sprawcy przestępstw, którzy wbrew woli członków tej spółdzielni, doprowadzili do powstania strat są właściwymi adresatami roszczenia o jej naprawienie. Sprzeczność z zasadami współżycia społecznego dochodzenia naprawienia szkody od osoby pokrzywdzonej przestępstwem jest ugruntowanym w doktrynie i orzecznictwie poglądem. Warto podkreślić, iż zgodnie z aktualną informacją Prokuratury Krajowej, w sprawach przeciwko członkom organów i kredytobiorcom, którzy wyłudzili kredyty ze SKOK Wołomin zostało prawomocnie skazanych już 299 osób.

Nie polega natomiast na prawdzie twierdzenie, że Pozwany w żadnym punkcie postępowania przed Sądem I instancji nie powołał się na zarzut nadużycia prawa. Pozwany, jako osoba fizyczna działająca bez pełnomocnika, nie ma obowiązku wskazywać podstawy prawnej podnoszonego twierdzenia, wskazanie przez Pozwanego na niesprawiedliwość, niezgodność skierowania do niego roszczenia objętego pozwem z regałami moralnymi wraz ze wskazaniem na faktyczne przyczyny takiego poczucia po stronie Pozwanego. Natomiast prawna kwalifikacja zarzutów i twierdzeń Pozwanego jest zadaniem Sądu, które zostało przezeń prawidłowo zrealizowane.